

Izhaja vsaki četrtek,
Velja s poštnino vred in
v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznanila se prijemajo in
plača se za navadno vrstico
če se oznanilo natisne en-
krat, 10 kr., če dvakrat,
15 kr., če trikrat 20 kr.,
in vsakokrat za kolek 30 k.

Štv. 3.

V Mariboru 20. januarja 1870.

Tečaj IV.

Spominici (memorandi) ministerski.

Po ukazu Njih Veličanstva cesarja, ste se obe spomi-
nici ministerski dale v vladnem listu (Wien. Ztg.) tiskati in
ste se dale tako občinstvu na presodbo.

Obe ste zelo dolgi, zapopadek vendar obeh kratek. —
Spomenica večine hoče, da se za zdaj naj pustijo na
stran vse nevarne poskušnje, in hoče po sedanji poti dalje
iti in tako upor zoper ustavo počasu uničiti. Prvo delo zoper
federalizem bi naj bila poprava volitev v državni zbor, to delo
bi naj pa vlada sama v roke vzela in ga naj nebi izročila
državnemu zboru, ker to bi bilo prenevarno. Poljakom tudi
noče nič dovoliti, ker to bi bilo tudi nevarno za Galicijo. Med
ustavo in česko deklaracijo pa tako ni mosta. Večina hoče
dokazati, da je federalizem za zdaj nevaren, ker se po njem
še ne bi napravil mir. Koncesije, ki bi zdaj nekoliko po-
magale, bi se vendar kesnej morale nazaj vzeti, zato so tudi
nevarne za državo. Česki zbor razpustiti je tudi nevarno.
Večšina spomenica konča s tem, da le med seboj edino
ministerstvo more premagati vse težave.

Spominica manjšine (Taaffe, Berger, Potocki,) razvija program, kakor ga hoče izvesti, pravi, da se je raz-
por v ministerstvu začel, ko je večina hotela neposredne vo-
litve v državni zbor izpeljati brez drugih naredeb, manjšina
se je temu zoperstavljal in je hotela, naj se prej napravi
pogodba z narodi. Na nalog cesarjev je večina izdelala
program brez posvetovanja z manjšino, kar je neustavno,
ker je proti prestolnemu govoru. Manjšini se zdi nedoločena
poprava volitev v državni zbor nevarna, ker se opozicija ne
bo potolazila, temuč še oni del je poostiril, kateri je zdaj so-
deleval v državnem zboru. Če se ob enem ne da narodni
opoziciji nekoliko priznanj, se bo v popravljanih volitvah le
videlo nemško gospodstvo. Poljaki bodo nezadovoljni in bodo
zapustili državni zbor, in ž njimi tudi Slovenci in Tirolci in
Nemci bodo ostali sami. S kakimi pomočki misli večina
potreti upornost Čehov? izjemnim stanjem se ni nič opravi-
lo. Manjšina pravi, da program večini tudi ni po mislih
večine prebivalcev. Položaj države je zarad zmirom večjih
razprtij znotraj, in tako zarad negotovosti mira od zunaj ne-
varen. Če se država ne pogodi z narodnostmi, bo državni
zbor sam na sebi razpadel. Tudi manjšina vidi, da bi dobro
bilo, če bi se volitve predručile, ta poprava pa bo le ta-
krat dobrodejna, kadar se osnovna postava v državnem
zastopu tako spremeni, da bo narodni opoziciji mogoče
ustavno sodelovati. Razpusti se naj zdajni nepopolni državni
zbor in vsi deželni zbori in naj se skliče nov redni državni
zbor s slovesnim izrekom, da prenaredi volitveni red in
ustavo. — Kratki zapopadek spominici pa je ta:

Spomenica večine tirja ostre naredbe, celo
izjemno stanje za Avstrijo, ona manjšine pa je
pravična za narode, in hoče, da bi se z njimi na
vsak način pogodba napravila.

Knjižica dr. Adolfa Fischhofs.

(Dalje.)

Dalje piše tako-le o

Slovincih:

Slovencev je vseh skupaj blizo 1,200.000 in sicer v Šta-
jarski 400.000 v Kranjski, 400.000 v Koroški 220000, v Pri-

morju 220.000 in Ogerski in Hrvaški 60.000 tedaj jih je naj-
manj med avstrijsko-slovanskimi narodi. Dr. Fischhof pravi,
da Slovenci nimajo velikih prededov, ali nadjajo se slavnih
vnukov; nimajo take zgodovinske preteklosti za seboj, kakor
Poljaki in Čehi, ali vendar kažejo prav srčno na svojo si-
jajno prihodnost; po Nemcih in Italijanih mnogo trpijo, ali
čudovita osoda si je ravno Slovenca, tega drobnega sinčka
matere Slave, izvolila, da bo enkrat maščeval svoje slovenske
brate nad nemško silovitostjo. V deželnem zboru Kranjskem,
kjer so Slovenci v večini, posnemajo svoje nemške izgleda
(namreč prejšnjo nemško večino) z ono komično resnobo,
ktera bi bila smešna, če ne bi bila žalosten dokaz kratko-
vidnosti avstrijske notranje politike. Ta mladostna sila tega
narodiča pa nas ne sme motiti, da nebi videli važnosti nje-
gove, kajti Slovenci so jedro našega primorja,
kjer le ob bregovih bivajo Italijani; ako se pametno ž njimi
ravna, so močna trdnjava proti lahonstvu, in vih tega morajo
kedaj biti Avstriji velika pomoč v ilirskem trijaku.

Italijanov

je dandanas v Avstriji malo, le na jadranskem pobrezju in
v južnem Tirolskem jih je skupaj kakih 587.000 in sicer:
55000 v Dalmaciji, 184.000 v Istriji, na Goriškem, Gradiški
in Tržaškem, 348.000 pa na južnem Tirolskem. Lahoni tedaj
niso več nevarni Avstriji. Če bi Italijani res dobili Istrijo,
se tamo nebi mogli držati, ker spada le drugim deželam in
večina stanovnikov je zmirom slavjanska, ktera se jim bo
zmirom zoper stavljala. Lože bi se Italijani ločili od južnih
Tirolcev, ker so bolj v zvezi z Italijo.

Rumunov

je v Bukovini komaj 200000, več jih je vendar v Erdelskem
in južno-izhodnih županijah Ogerske, namreč poltretji milijon.
Madjari stiskajo tako Rumune, da še nimajo svojega zastopa-
madjarska napaka pa je ravno kriva, da imajo Rumuni so-
čutje do svojih bratov, ki vživajo svobodno gibanje v Vla-
hiji pod lastnim knezom. Ako bi bila kedaj ura nevarnosti,
se lahko obrnejo Rumuni zoper Avstrijo, ker so naslonjeni
na svoje sobrate v Vlahiji.

Ko je dr. A. Fischhof tako popisal narode avstrijske,
prišel je do tega, da Avstrija, zmes mnogovrstnih narodov,
mnogovrstnih dežel, ni enojna država tudi ne danes,
kakor ni bila nikdar. Bach in Schmerling, moža stare šole,
sta mislila krepčati Avstrijo s tem, da sta vlekla vse poli-
tično življenje v središče, t. j. na Dunaj, da s tem vendar
nista nič dosegla, se dandanes kaže celo očitno. Avstrija
ni enotna, ona je, kakor pravi Schuselka: „država več
držav, prestol več prestolov, krona več kron.“ Le v tem
velikem smislu mora Avstrija močna biti, sicer mora hi-
rati in konec vzeti.

Narodnost je klic in zahteva sedanjega stoletja;
narodni duh giblje ves svet in tudi manjše narode, ki ho-
čejo biti ravnopravni z velikimi. Le narod v otročjih letih
ali starikast pripušča, da se jemlje njegov jezik, narod pa,
ki je v možatih letih, se drži krepko svojega jezika, s katerim
se je rodil na svet in raste in s katerim tudi umreti hoče.
Neumno je, če kdo trdi, da narodno gibanje ovira napredek,
in če bi ne bilo prepira zarad jezika, da bi tedaj urno na-
predovala omika. Ako bi to res bilo, tedaj bi tudi svet mo-
ral biti le ena velika planjava, in ne smelo bi biti nobenega

morja, nobene gore itd. To kar na videz loči deželo od dežele, veže jo še le bolj skupaj, da drug drugemu daje, kar ne prideluje doma. Naj Nemci ne silijo svojega jezika drugim narodom in zlasti Slovanom ne, sicer jih silijo v panslavizem, v Rusijo. — V različnosti svojih narodov hranuje Avstrija svojo moč, v tej različnosti pa je tudi njena slabost, ako ne da vsakemu narodu popolnoma to, kar mu gre.

Da se Avstrija kot država narodov prav krepko osnuje, ne sme noben narod biti podložen drugemu, kajti nič ne žali narod bolj, kot tuje gospodstvo; čeravno bi ptujec daval podložniku svobode na kupe on ne bode maral za njo in sicer že zato ne, ker so mu dali „gospoda“. Zato mora tudi država tako osnovana biti, da je vsak narod samostojen, in ker tako imenovana federativna (zvezna) ustava daje vsakemu narodu potrebno samostojnost, zato je taka ustava edino naravna v Avstriji.

Pisatelj našteva potem imenitne može ki so se že od leta 1809 poganjali za tako sistemo, in med temi se nahaja celo tisti mož, kterega liberalci imajo za svojega malika, kteri podira cerkvene svetinje: dr. Mühlfelda; o tem pa molčijo kakor zid!

Ko je dr. Fischhof vse razmere in okoljšine v Avstriji dobro pretehtal, jo primerja s Švajco. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Umni sadjorejec.

(Dalje.)

Jablane.

Sledeče jablane so posebno vredne da jih pomnožujemo, ker donašajo prav dober sad, za jed in sploh gospodarstvu velik dobiček.

1. Grafenštajnar (Gräfensteiner) raste po visokih krajih in dobro stori, samo nekoliko hoče zavetja, in če se tudi sadi po vrtih in polju. Sad v jeseni dozori, ki je jako pisan ali rudečkast, srednje velikosti, pa zlo prijeten za jed in dober za vsako rabo.

2. Rudeči jesenski kalvil (rother Herbstcalville) najraje raste po bregih in visokih krajih, sicer pa tudi v vrtih in polju dobro stori; Kjer ostri vetrovi vlečejo, je to drevo posebno dobro saditi. Sad ima močno barvan, ki v jeseni dozori, in je dober za vžitek in sploh za gospodarsko rabo dostojen.

3. Pisani jesenki kalvil (gestreifter Herbstcalville) je zadovoljen z vsakim krajem, rad raste po bregih, vrtih in polju; drevo je zlo rodovitno. Jabelka v jeseni dozori, so lepo pisana, prijazne podobe, jako dobra za jed, čislana in ljubljena pri vsakem gospodarstvu za razno rabo.

4. Zimak (Winterpostof) raste po bregih, polju in ob stezah, in je jako rodovitno drevo, kterega sad v pozni jeseni dozori, in je toraj zimski, dober za vžitek še boljši za jabelčnik in sploh za gospodarski prid.

5. Rumeni angleški guldar (gelber englischer Gulderling) povsod rad raste na polju in v vrtih, ljubi nekoliko težko zemljo, če le ni mrzla. Sad je zimski, izvrstne lepote in zlahčnosti, srednje velikosti, temeljno barvan; zlo dober za jed in priljubljen vsakemu gospodarstvu.

6. Šampan (Champagner — Reinette) sadi se po višinah, polju in ob stezah; drevo je velike rodovitnosti, kterega sad za zimo dozori, je srednje velikosti, nekoliko rudečkast, ki se dalj časa lahko hrani; dober za vžitek, še boljši za jabelčnik.

7. Danciški kant (Danziger Kantapfel) se sadi po višinah, vrtih in polju. Sad v jeseni dozori, je močno barvan in najkoristnejši, ker je izvrsten za jed, in ravno tako prekoredne vrednosti za razno rabo pri gospodarstvu in jabelčnik. To sadno drevo je vsega razširjenja vredno.

8. Karlovšček (Charlomovski) raste po brežinah in vrtih, je lepega odrastka, zgodnje in jako velike rodovitnosti. Sad dozori velikega srpana ali avgusta meseca; je pisan in srednje velikosti; dober za vžitek, še boljši za gospodarsko rabo.

9. Alant (Alantapfel) se sadi po bregih, vrtih in polju; drevo je jako rodovitno, in tudi v lahki peščeni zemlji rado raste. Sad je zimski, srednje velikosti, pisan; prav dober za jed, pa tudi dober za razne gospodarske potrebe.

10. Golobček rudeči zimski (rother Winter-Taubenapfel) je z vsakim krajem in lego zadovoljen, tudi po vrtih in polju rad raste; drevo je silne rodovitnosti. Sad je zimski, majhno pisan; dober za jed, in ravno tako za gospodarstvo, ki ga vsak ljubi. (Dalje prih.)

Velika izložba.

Preteklo je že 50 let, ko se je osnovalo v Gradcu kmetijsko društvo za Štajarsko; ta petdesetletnica se bode sijajno obhajala letos tudi s tem, da se bode napravila velika izložba raznih pridelkov gospodarskih, obrtniških in umetnih. Da se to ko najkoristnejše in lepše izvrši, je voljen poseben odbor, ki je že zdaj na vse strani prav marljivo delaven. Dobrotnih denarnih darov je že prišla prav velika številka in zastop mesta Gradca je v ta namen že tudi daroval 3000 gold. Upa se, da se izložbe ne bodo vdeležili samo Štajarci, temuč vsi avstrijski državljani.

Slovenski gospodarji! udeležite se tudi vi prav obilno z vašimi pridelki te izložbe, in pokazite svetu, da tudi vi niste zaostali, temuč prav pridno napredovali v gospodarstvu.

Pri županu.

(Zbrano je mnogo kmetov.)

Brezovec. Povejte mi, kaj pa je to, ministerski grijs?

Črtič. Ministerski grijs? Vse svoje žive dni nisem nič čul o tej jedi.

Brezovec. To pa se mi res čudno zdi, ker ljudje vsak dan govorijo o njem in vsi časniki že više 6 tednov vedno pišejo o ministerskem grijsu.

Iglič. Vi morebiti hočete reči, ministerska kriza? Brezovec. No, kriza, ali grijsa, tako se nekako pravi, kaj pa je to, kriza?

Urša. To vam celo jaz vem povedati. Ko je namreč moja stara tetka nevarno bolena bila, je rekel zdravnik: Zdaj pazite, zdaj pride kriza in na to je umrla.

Brezovec (prestrašen). Tedaj bi morali vsi ministri umreti? Ali so res tako nevarno boleni?

Iglič. No nekaj tere vsakega. Župan. Da, da! finančnega ministra tere najbolj to, da nima denarja.

Iglič. Vojnega ministra pa dalmatinska trešljika. Črtič. Ministru notranjih zadev pa leži razsajanje delavcev v želodcu.

Brezovec. Kaj pa le manjka policijskemu ministru? Iglič. Temu manjkajo vsi tati in tolovaji, ktere bi rad vlovil.

Brezovec. Vi se zmirom samo šalite. Iglič. In vendar to ni več šala, temuč prav resnobna stvar.

Brezovec. Zdaj pa še le ne vem, kaj je kriza?

Iglič. To vam taki razložim. Če se, postavimo, fantje v krčmi prav tepejo, in se še ne vé, ktera stranka bo ven vržena, ali če bo morebiti krčmar vse skupaj ven vrgel, bi se to reklo kriza!

Brezovec. Ali ministri, tako veliki in pametni go-spodje se vendar ne bodo topli, kaj pa mislite?

Iglič. No, večkrat se skorej takega nekaj godi, in če se ravno ne zbadajo z noži, se vendar zbadajo s celo tankimi ospiči tako dolgo, dokler jednega ali drugega pre-več doleti, ki tedaj reče, jaz nočem več med vami biti.

Brezovec. To je tedaj ministerska kriza?

Župan. To še ne celo. Jaz bom vam še to vse bolj razjasnil: Mislite si, da je cela država velik voz, h kteremu je priprazeno osem konjev, vsak konj ima svojega lastnega hlapca ki ga vodi, vsi hlapci sedijo na vozu. Zdaj pazite! Dokler so vsi hlapci enega in istega mnenja, kako bi se namreč najhitrej in najbolj varno vozili, gre dobro, in vsi lahko na vozu ostanejo.

Brezovec. More vendar drug drugemu na potu biti,

Župan. Se tudi večkrat primeri, to vendar ne škodi mnogo. Če vendar eden reče: „Jaz mislim, da bo najbolje, če se peljemo po desni cesti,“ in potegne svojega konja na desno; in če drugi reče: „jaz pa hočem, da se peljemo po levi cesti,“ in potegne svojega konja na levo; če tretji reče: „peljimo se počas“ in potegne konja nazaj, in če četrti reče: „vozimo se hitro“, in začne svojega konja z bičem naganjati.

Brezovec. Tedaj se najlože zgodi, da zvrnejo v grabo.

Zupan. Prav imate, in to je kriza.

Brezovec. Kdo pa tedaj odloči, kateri hlapec je imel prav?

Zupan. Včasih gospod, katerega je voz — t. j. vladar.

Iglič. Včasih pa ljudstvo, katero stoji ali gre po cesti in katero se večkrat povozil.

Brezovec. Kdo pa to razsodi?

Iglič. To bi morali razsoditi državni poslanci, ki imajo pravico vprašati ministra: Kako pa se je to zgodilo gosp. minister?

Brezovec. Če pa ministri nočejo prav odgovoriti?

Iglič. Tedaj se jim da iz dobrega razumeti, da naj odstopijo od ministrovanja.

Zupan. Ali minister že prej ovoše, kako se misli o njem in reče, jaz nočem več biti minister.

Brezovec. Ali bodo morebiti letos tudi poslanci ministre vprašali, kako je to ali to?

Iglič. Hudo bi bilo, če tega ne bi storili; zato pa se ministri tudi preveč ne veselijo letošnega državnega zbora, čeravno so še zdaj prepričani, da imajo večino poslancev na svoji strani.

Zalec. Jaz že vem, kaj bi vprašal ministra verskih zadev, namreč: ali še hoče naše duhovstvo dalje tako žaliti, kakor dozda?

Zupan. Prav imate, „kar je preveč tudi s kruhom ni dobro“, pravi stari pregovor; žalibog da ima v sedanjih tako imenovanih liberalnih časih največ zaslug tisti, ki najbolj napada duhovščino.

Brezovec. Zakaj pa bi ministra notranjih zadev napadli?

Iglič. Zastran društvenih pravic, katere je naenkrat tako zlo skrajšal.

Zupan. Tudi vojnega ministra bi marsikaj vprašal, da bi se moral prej dolgo za ušesi praskati, prej ko bi mi odgovoriti mogel.

Iglič. Da! Dogodba v Dalmaciji bi bila za njega prav trd oreh, posebno pa to, da so naši revni vojaki bili zlo slabo oskrbljeni z živežem.

Zupan. Glavno vprašanje pa bi bilo do vseh ministrov to, kako pa je to, da se vlada cislajtanska dozda še zmirom ni porazumela z narodi?

Iglič. Zastran tega je že marsikteri hlapec — jaz namreč tudi hočem rabiti vašo pripodobo, g. zupan — drugemu vajet iz roke vzel, noben še vendar do zdaj ni našel pravega pota.

Brezovec. Jaz sem sicer samo prost kmet, ali v takem primerljeju si pomagam na poseben način!

Zupan. Kako neki? povejte!

Brezovec. Če se peljem kamo ali odkod, in me doleti taka tema, da ne vem, ktera steza je prava, pustim vajeti celo iz rok, in konji si naj iščejo pot sami, in na ta način sem se še vsikdar naj bolj vozil.

Iglič. Saprot! meni se zdi Brezovec je federalist.

Brezovec. Kaj pa je federalist?

Iglič. Če si namreč mislite, da je vsak vaš konj en narod in vi rečete: Vsak narod naj gre po svoji poti, ktera se mu najboljša zdi, t. j., naj si dela sam za se postave, katere se mu najboljše zdijo za deželo, vsi narodi skupaj vendar naj imajo samo jednega najvišega gospoda; če si to mislite, ste federalist!

Brezovec. Glej, glej! zdaj sem jaz tudi nekaj, kar še, sam nisem vedel.

Iglič. Tako marsikteri nekaj postane in sam ne vé, kako in zakaj.

Zupan (Igliču). Jaz se ne zlagam celo z vašo priliko. Premislite, če vsak konj lahko gre, kamor se mu ljubi, lahko grejo celo narazno.

Brezovec. Oho! pri meni to ne morejo, jaz imam že vajeti tako pripravljene in vse tako osnovano, da ne morejo iti narazno.

Iglič. Glejte, gosp. zupan! in ravno take vajeti bi morala imeti federalistična ustava, če je ta le dobro napravljena, bo že vsak narod spoznal, da mora iti z drugimi narodi, če noče sam sebe pokončati, in če ravno neki konj po svoji naravi hitreje gre kakor drugi poleg njega, nič ne dene, če le vsi skupaj dobro voz naprej vlečejo.

Brezovec. Zakaj pa ti hlapci — hočem reči ministri — nočejo na ta način voziti?

Iglič. Ker niso zložni v tem, da je to pravi način pri nas. Eden misli da je bolje tako, drugi pa, da je bolj na drug način, in zato vlečejo vajeti enkrat sem, drugokrat tamo, in bati se je, da bodo tako dolgo sem ter tje vlačili, da konji zadnjič celo zdvijajo.

Brezovec. Tedaj pa je že slednji čas, da se tim hlapcem — ministrom — reče: Vi, ste čuli! vi ne veste kaj njev voditi, stopite zato iz voza.

Iglič. To je ravno, kar se že dolgo govori po celi državi, odstopiti bo ena stranka morala, ne vé se še vendar ktera, ali ono in to se prav za prav pravi ministerska kriza.

Ljubomir (stopi v sobo). Dober dan dragi sosedi!

Zupan. Dober dan g. učitelj, kaj Vas je k meni prineslo?

Ljubomir. Žalostna novica, katero sem ravno čital v vseh časnikih.

Iglič. Kaka žalostna novica?

Ljubomir. Da je namreč manjšina ministerska, t. j. oni ministri, ki so hoteli, da bi se s Slovani napravila sprava, odpuščeni.

Iglič. Mi smo tudi ravno govorili o ministerski krizi.

Ljubomir. Kriza je po tem takim pri koncu, in če se ne motim, ne na srečo države.

Brezovec. Kaj so morali oni odstopiti, ki so hoteli voziti po pravi poti?

Ljubomir. Žalibog, da je tako. To sem vam hotel povedati, zdaj pa se spet poslovim in grem dalje, ker nikjer nimam miru, ko sem zvedel to žalostno novico. Z Bogom!

Dopisi.

Iz Maribora. Tukajšna čitalnica je napravila 15. t. m. letos prvo besedo, pri kateri se je sošlo prav mnogo posebno mladih redoljubov. Govoril je gosp. Š. in sicer o pevski umetnosti sploh in o glasovitih pesnikih. Po govoru se je volil novi tajnik in eden odbornik, in vmes so se prepevale lepe pesmi, po volitvi je bil ples.

Naši srenjski očetje so imeli 13. t. m. sejo, pri kateri so najprej to važno stvar (?) rešili, da so poslali adresu do zbornice poslancev, da se naj močno držijo ustave. (Res prav važna stvar!) Važno je vendar res to, da se naj, ko naj hitrej zida novo poslopje za mestne šole, in sicer na novem Tapajnarjevem trgu. Ta šola nam je res že krvavo potrebna, in zato se je tudi sklenolo, da se še mora letos najmanj dozidati 18—19 sob.

Iz slov. bistrške okolice 12. pros. — (Stariga leta stari kvas.) Ko sred adventa enkrat v slov. Bistrici pridem, vidim listonošo prav skrivnostno zaveliko polo jo iz hiše v hišo drobiti. Bodo pa zopet kaj modrega skubali, si mislim. In res! Nabirali so takrat denarno podporo za tako zvani že razpodeni „Freidenkerkoncilij“ v Neopoli. Opeharili so res nekoliko v teh zadevah nevednih meščanov za pol osemnajst gold., in jih poslali svojemu poslancu Zimmerman-u. Čudno pa je to, da si one za protiverske namene tako darežljive, ali bolje reči, sicer dobre duše, ki se pa prenašlo opehariti dajo, da si niso upali na polo različno zapisati svojih imen, ampak so svojo blagosrečno darežljivost za mnogovrstne nezastopne črke in morske tace skrili. To je ali tolika sveta ponižnost, ali tolika moč prepričanja za svojo podpirano reč, ali pa moč tenke vesti. To so mi lepi ljudje to. Radi bi bili katoličani, pa se ne upajo, radi bi bili neverni liberalci, pa se tudi ne upajo. Kmetje, kako imenujete takovo živad? Tičmiš. Ne? Jih je le zdaj, ko jim je njih ljubljenec iz Neopola za 17 in pol gold. sramote za odpustke prinesel, svojega darovanja kaj sram, še nise m. čul. — Na Stefanovo je bil v Bistrici bokeljski punt v ma-lem. Razloček je le ta, da ondi niso podložniki avstrijski vojščakom, svojim brambovcem nosove rezali, ampak brambovci svojim varvancem meščanom. Popadli so se bili iz več ali menj nesnažnih uzrokov v neki zakotni krčmi husarji in topničarji prav krvavo klali se, da je bil strah. Krčmarja, ki je miril, so tako zdelali, da so ga komaj oživili. Eden husarjev, kateri so bili tepeni, je z razklano glavo kmalo v bolnišnici umrl, drugi ne vem. Kaj pa bi počeli brambovci naši? Lep pisan čas imajo, z dobrim živežem jih pa tako lepo preskrbuje njih varvancev krvavo žuljeva roka. Stoječa armada, stoječa kuga, lakota, dragina.

Neki „zidarski leerfantek“ je gosp. nemškega pridigarja v Bistrici, se mi zdi v „Marb. Ztg.“ zarad neke časniške pridige na št. Štefanovo zlo razglasil. Mislili so nekteri, da bo kaplanu zarad tega tuže in žolca kar kar srce počilo, oni se pa tega še le prav srčno veselijo, kakor se moder zdravnik ves zadovoljen smehlja, kadar ga omočen bolnik zavoljo bridkega pa koristnega zdravila zmerja. Na kihanju se pozna, da je kadilo zdravo in pravo po domače. — Če mačku na rep stopiš, zacvili. Tako in enako kašlanje po židovskih časnikih naj bo sploh vsem duhovnikom le v tolačbo, kajti dandanes je eno najgotovših znamenj, da spolnujejo dolžnosti svojega publicia.

4. januarja so umrli župnik pri sv. Venceslu, g. Jožef Soler še le v 40. letu svoje starosti. Bog jim daj lahko. — Škoda, škoda za gospoda!

Politični ogled.

Ministerska kriza je tedaj končana in manjšina, t. j. ministri Taaffe, Berger in Potocki so od cesarja odpuščeni; to se čita v vseh časnikih, in to je oglasil tudi predsednik državnega zbora v zboru, in ob enem tudi to, da je minister Plener dobil cesarjev rokopis, po katerem mu je naročeno sestaviti novo ministerstvo, po katerem je imenovan za začasnega predsednika ministerskega svetovalstva in za ministra deželne brambe. Na pogodbo s Slovani še tedaj zdaj celo ni misliti, temuč pričakovati je, da se bode proti njim še ostreje postopalo kakor do zdaj, ker to se je izreklo v spominici one ministerske stranke, ki še dalje ostane na krmilu. — Zgodilo se je to, kar smo mi rekli, da pričakujemo, ko smo prečitali prestolni govor cesarja. Strune, ki so že tako zlo napete, se bodo še dalje napenjale; harmonija v državi pa prihaja zmirom bolj zmotena in neprenesljiva.

V zbornici poslancev se je 19. t. m. začela debata o adresi do cesarja.

V Ogerski se tudi zboruje, in ravno tako v Prusiji in Bavarski.

V Francoski so še zmirom veliki nemiri.

Iz Rima se nič posebnega ne čuje, ker cerkveni zbor je popolnoma skriven.

Turčin zdaj spet mirno puši tabak, kar se je z Egip-tovskim podkraljem spet spravil.

Novičar.

(Minister v pokorivnici za pijance.) V Bostonu (v severni Ameriki) so ustanovili pokorivnico za pijance, ki se tamo pošiljajo, da bi se odvadili pijanstva. Med prvimi, ki so bili tje poslani, se nahajajo mnogi senatori, bogati trgovci, mnogo žensk in tudi eden minister. Pravi se, da se tamo ljudje dobro odvadijo pijančevanja. Bi tudi pri nas ne škodila taka pokorivnica!

(Tudi kmetje znajo dobro računati.) V Dunaj se napeljava vodotok iz zlo oddaljenih gor. Vodotok mora iti blizu dunajskega Novega mesta skoz mali vrtič nekega kmeta, na katerem stoji samo jeden jablan. Ta vrtič se mora kupiti in jablan podreti, ker vodotok drugega pota nima; kmet je zato bil pozvan k dunajskemu mestnemu poglavarstvu in poprašan, koliko hoče imeti za svoj majhen vrtič? „4000 gl.“ reče kmet in rajta tako: „Moja jablan rada rodi in prinese mnogo izvrstnih jabelk, ktere še le prodavam konec zime, ker se tako dolgo lahko hranijo, in tedaj dobim za nje 200 gld., in to da obresti, če samo rajtam 5 procentov od 4000 gld.“ Rajtal je dobro, ali bo vendar toliko dobil, je drugo vprašanje?

(Kaki ljudje skrbijo za javno varnost v Ogerski.) V veliki Kikindi je neki pošten popotnik postal samo zato sumljiv, ker je v krčmi pokazal, da ima precej denarja pri sebi. Ko je odšel, je krčmar to taki oglasil pri komisarju javne varnosti, ta pošlje svoje pandure za njim, ti ga dojdejo in mu vzamejo 400 gld., ter ga spet pustijo iti svojo pot, obropan popotnik je tožil, in pri preiskavi se je komisar prepričal, da so njegovi panduri roparji. V nekem drugem kraju so napadli pa neki tolovaji nekega gospodarja, in so začeli ropati po hiši; na krik in vik prebivalcev se začnejo zbirati sosedi, in pokazalo se je, da so bili le panduri ki so ropali, ker se je zbralo mnogo ljudi, so roparji pobegnili in odnesli,

kar so že imeli. In taki ljudje, ki so le roparji, varujejo ljudi roparjev! Prav ugodno življenje na Ogerskem.

(Tropman,) še celo mlad človek, ki je pri Parizu umoril celo rodovino Kink-ovo (osem oseb) je spoznan za krivega od porotnikov, če ravno je vse tajil, ker priče so natanko dokazale, da je on morivec. Obsojen je na smrt. Ko je čul svojo razsodbo, se je smejal in se lepo zahvalil pred sodnijo. Strašen človek to!

(Blisk in grom po zimi.) Pri Oseku je na sveti dan pret. l. tako zlo dež šel, ko da bi vodo iz škafa vlival, in bila je tako strahovita burja, da se take še nikdo ne spominja; bliskalo pa se je in grmelo tako strahovito, kakor po najbolj vročem poletju; strela je udarila na mnogih krajih in telegrafične sohe je vihar skoro vse podrl.

Za Slomšekov spominek

se je spet dotičnemu denarničaru poslalo 18 gold., ktere je sporočil v ta namen ranjki g. Regula, župnik v Tinjah.

Razglas.

V zadnji sesiji deželnega zbora se ni bilo določilo, ktero posestvo v Mariboru ali mariborski okolici bi ugajalo za vinorejno učilnico, kojo osnovati je bilo po deželnem zboru sklenjeno, marveč se je v deželnem odboru v 24. seji deželnega zbora zaukazalo, da v prihodnji sesiji o tej reči poroča. Zarad tega pozivlja deželni odbor vnovič posestnike, ki bi utegnili v najbliži okolici mariborski imeti posestvo, za vinorejno učilnico primerno, in ga niso bili do zdaj ponudili, da do 1. svečana (februarja) l. 1870 naznanijo deželnemu odboru, s kakimi pogoji bi bili pripravljeni prodati tako posestvo. Treba pa, da tudi povedó, koliko posestvo meri, kje je, kako je obdelano in kakova pohištva ima. Opomniti pa je tu, da bi bilo všeč posestvo, ki ima okoli 10 oralov vinograda, 3 oralu za trtišče (za roznjenišnico), 5 oralov za drevesnico in 6 oralov za izbornu sadno drevje.

Štajerski deželni odbor.

V Gradcu 24. grudna meseca 1869.

Tržna cena pretekli teden.

	V Varaž-		V Mariboru		V Celju		V Ptujju	
	fl.	k.	fl.	š.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	4	—	4	50	5	—	4	30
Rži	2	70	2	85	3	40	2	70
Ječmena	2	80	0	00	3	55	0	—
Ovsa	1	80	1	90	2	10	2	—
Turšice (koruze) vagan	2	45	2	85	2	70	2	50
Ajde	2	40	2	65	2	85	2	40
Prosa	2	60	2	80	3	35	2	70
Krompirja	1	20	1	—	1	20	1	—
Govedine funt	—	19	—	25	—	24	—	25
Teletnine	—	22	—	26	—	26	—	26
Svinjetine črstve funt	—	26	—	26	—	26	—	26
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	10	—	10	50	9	—	12	—
" 18" "	—	—	5	85	0	00	—	—
" 36" mehkih "	4	—	0	00	6	70	9	—
" 18" "	—	—	0	00	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	80	—	60	—	55	—	60
" " mehkega "	—	60	—	50	—	50	—	50
Sena cent	1	90	1	50	1	25	1	50
Slame cent v šopah	1	40	1	—	0	80	1	—
" " za steljo	1	10	0	80	0	75	—	80
Slanine (špeha) cent	42	—	27	00	32	—	27	—
Jajec pet za	—	10	—	10	—	10	—	10

Cesarski zlat velja 5 fl. 80 kr. a. v.

Ažijo srebra 120.45.

Narodno drž. posojilo 70.25.

Loterijske srečke.

V Gradcu 15. januarja 1870: **40 55 45 37 47**

Prihodno srečkanje je 29. januarja 1870.

Vsak gosp. naročnik, ki se bode zdaj oglasil, še dobi vse liste tega tečaja „Sl. Gospodarja.“